

OPOZICIJA PROTI ČETVORNI ALIJANCI RASTE.

DEMOKRATJE SO SE PRIČELI OŽIVLJATI.

Kljub temu upa administracija spraviti sporazum pod streho.

Washington, D. C. — V demokratične senatorje je pričelo prihajati življenje in vobče se sodi, da bo opozicija proti četvorni alijanci mnogo večja, kot mislijo v administrativnih krogih.

Med administrativnimi senatorji kroži govorica, da je ta sporazum ravno to, radi česar sta se bivši predsednik Wilson in Clemenceau spoprijela v Parizu, predno je pričela mirovna konferenca.

V soboto je še krožila govorica, da so demokratje nezadovoljni s sporazumom, a zdaj so nekateri demokratični senatorji izjavili, da morajo sporazum preje študirati, predno izrečejo svojo sodbo.

Predsednik Harding in njegovi svetovaleci so izigrali potezo, s katero so upali, da odpravijo opozicijo, ali jo omeje na tako majhno število senatorjev, da ne bo mogla nastopiti uspešno. Senator Underwood, vodja demokratov, je bil imenovan članom ameriške delegacije, senator Hitchcock, demokrat in član senatskega odbeka za zunanje zadeve, je seveda tudi za sporazum. Administracija je sodela, če senator Underwood podpiše sporazum, senator Hitchcock ga podpisal, tedaj bo prav zanesljivo kmalu pod streho.

Ce pojde stvar tako gladko, kot meni administracija, pokaže bodočnost. Pesimisti v administrativnih krogih pravijo, da se stvar ne bo gladko iztekla, kajti dežela še ni pričela govoriti in kadar prične ljudstvo govoriti, se lahko to zgodi s četversporazumom, kar se je zgodilo z ligo narodov, ako bo hotela republikanska stranka obdržati svoje mandate prihodnjega jesen.

Senator La Follette je podal izjavo, da četversporazum zanika "na revolucionaren način vso ameriško tradicijsko politiko." Opozicija proti ligi je bila v začetku tudi majhna, a ko je prišlo do spoznanja, tedaj se je opozicija hitro širila po vsi deželi. O četversporazumu pa že zdaj govorijo, da je slabši kot liga narodov in da ni nič drugega kot alijanca, kakšno si je želel Clemenceau, po kateri naj bi bil ves svet pokoren.

BOJ MED IROL.

De Valera je dobil prvo bitko.

Dublin, Irska, 14. dec. — Danes je bilo otvorjeno izredno zasedanje "dail eireanna", sinajdanskega parlamenta, ki ima na dnevnem redu mirovno pogodbo z Anglijo. Eamon de Valera, "predsednik irske republike" in nasprotnik mirovne pogodbe, je takoj predlagal, da mora biti današnja seja tajna. Mike Collins, ki je podpisal pogodbo, je v strastnem govoru pobijal predlog de Valere, rekoč, da ga gotovi Irci imenujejo izdajalca in on se boče javno zagovarjati. Toda večina poslancev je glasovala za de Valerov predlog in nato se je vršila tajna seja. Jutranja seja bo javna. Tekom debate sta Collins in de Valera izmenjala obilico ostrih besed.

London, 14. dec. — Kralj George je danes otvoril izredno zasedanje parlamenta in izrekel željo, da parlament ratificira mirovno pogodbo z Irsko.

KRUŠNE VRSTE POSTAJAJO DOLOGE.

St. Louis, Mo. — V krušni vrsti je stalo petnajst sto brezposelnih delavcev in bila je dolga tri blake, ko so pričeli deliti kruh. Dolga vrsta brezposelnih delavcev potopi, da ljudje ne stradajo le v Evropi, ampak lačni so tudi v Ameriki, v kateri so shrambe zvrhani z raznovrstnimi živili.

KONFERENCA SE VMEŠAVA V RUSKE ZADEVE; RUSIJA PROTISTIRA.

Riga, 14. dec. — Sovjetski komisar vnanjih zadev Čičerin je poslal noto Združenim državam, Angliji, Franciji, Italiji, Belgiji in Japonski ter prepis note Kitajski s protestom zoper razpravljanje o kitajski vzhodni železnici na konferenci v Washingtonu. Čičerin poudarja v noti, da omenjena železnica je izključna zadeva Kitajske in Rusije in nikogar drugega.

PORTORIŠKI GOVERNER SE NE UMAKNE.

SPREMENIL NE BO SVOJE TAKTIKE ZARADI NEZADOVOLJNIH POLITIČARJEV.

Kaj store tobačni, kavini in sladkorni privatni interesi?

Washington, D. C. (Federated Press). — "Ostanem prav zanesljivo pri svoji originalni politiki skozi štiri leta kot načelnik uprave na Portoriku, in noben protest, grožnja ali pritožba pesti nezadovoljnih političarjev me ne spreminja za las," je rekel E. Mont Reily, guverner Portorika, na pram poročevalcu Federaliziranega tiska, ko mu je predsednik Harding povedal, da ostane guverner.

Njegova politika obstoji v tem, da ravna prijazneje z delavci kot njegovi predniki, da zahteva razvoj javnih ljudskih šol, priporoča gradnjo domov, sanitarskih naprav in da se na otoku uvede taka meja za življenjske razmere kot v Ameriki. Od avgusta sem se Reily ne umakne. Unionistična stranka, ki ima večino v obeh zbornicah, nastopa z vsemi svojimi močmi proti njemu. Guverner izjavlja, da zdaj postoji le še šest političarjev, ki ga želi potlačiti za vsako ceno. Med njegovimi ožjimi svetovaleci je tudi senator Inglesias, vodja socialistične in delavske strokovne organizacije na otoku.

Inglesias, ki se je ob času intervjuja nahajal v guvernerjevi družbi, se je zelo ostro izjavil o Cordova Danilu, portoriškemu rezidentnemu komisarju v kongresu, ko je odgovarjal na njegovo izjavo:

"Skozi štiri in dvajset let sem na čelu Portoriške delavske federacije in zadnja dva termina sem tudi portoriški senator," je rekel Inglesias. "Ljudstvo me je izvolilo s 15,000 več glasov, kot jih je bilo oddanih za mr. Antonio R. Barcola, predsednika unionistične stranke."

"Danila in Barcola sta zdaj v Washingtonu in skušata vplivati na voditelje narodne uprave proti Reiliju. Mr. Danila me je nazval boljševika. Toda on ni menil tega resno. Kajti nekega večera v decembru je v priporu prišel izjavil, da bi on in Barcola podpirala vsakega kandidata Ameriške delavske federacije za guvernerja Portorika, ali tudi mene, da postanem guverner tega otoka, ako se njima pridruživim v opoziciji proti guvernerju Reiliju in njegovi upravi."

Guvernerja Reilija podpira precej močno narodna administracija in 98 odstotkov prebivalstva na Portoriku je za guvernerjem. Ko je bila ta obtožba proti Danilu poročena guvernerju Reiliju, je pripomnil, da se ne more pričakovati, da bi bil človek prijazen napram drugemu človeku, če ga ta drugi človek stal deset tisoč dolarjev. Reiley je nedavno vetiral zakon portoriškega parlamenta, po katerem se Danilu poviša plača za pet tisoč dolarjev na leto, tako da bi prejemal po dvanajst tisoč pet sto dolarjev plače na leto. V San Juanu stvar tako razumejo, da je bil Danila prepričan, da se mu poviša plača, ker je Danila obljubil Reiliju, da ga bo podpiral. Privatni sladkorni, tobačni, ka-

KANSASKE ŽENE V NOVIH BOJH S STAVKOKAZI.

Žene rudarjev nadaljujejo pohode od rudnika do rudnika.

LEWISOV ZASTOPNIK IZTRESA SVOJO JEZO.

Topeka, Kans., 14. dec. — Guverner Allen je odredil mobiliziranje treh kompanij kansaške narodne garde, ki pojde v premogovni okoliš, kjer žene rudarjev vodijo že tretji dan demonstracije proti stavkokazom.

Pittsburgh, Kans. — Ženski demonstrativni pohodi proti stavkokazom so bili tudi v sredo jutraj. Žene so posetile rudnika v Ringu in pregnale sto stavkokazov. Šerif Milt Gould, ki je bil naznan s svojimi pomočniki, je tudi moral bežati s stavkokazi vred. Šerif je pozneje tožil: "Kaj mi je storiti? Ukazati ne morem streljanja na žene in pretepati jih s koli bi tudi bilo nemoško."

Pittsburg, Kans. — Žene stavkajočih rudarjev v tujaknjem premogovnem okolišu so v torek ponovile svoje pohode od rova do rova in zapodile stavkokaze, ki so se upali v jame na delo. Več ko dvatisoč žensk je prikoračilo k rovu Central Mine št. 51, skupina Ringo-Edison, ravno ob času, ko se je pripeljalo nekaj stavkokazov. Ker se stavkokazi niso zmenili za besede, so jim ženske odvzele jedilne posode in bombardirale jih z jajci in vložkami. Vest se tudi glasi, da so ženske preteplele nekaj stavkokazov in razdejale njihove avtomobile, v katerih so se pripeljali na delo.

Druga divizija žensk so obiskale rudnike Sheridan Coal kompanije v Mulberryju in ustavile vozove ter avtomobile s stavkokazi. Tudi tu so žene pobrale stavkokazov jedilne posode in jih polile s kavom, ker se niso hoteli dovolj hitro umakniti.

Lastniki rudnikov so zelo vznemirjeni vsled tega in ponovila se je je grožnja, da bodo zahtevali državne vojaške čete. Iz Topeke je dospela vest, da so državni oblastniki pripravljeni poslati milico nad ženske.

Oglasil se je tudi Van A. Buttner, posebni zastopnik predsednika Lewisa, in preklinjal žene rudarjev, ki so se drznile nastopiti proti stavkokazom. Dejal je: "Ženski pohodi so zadnje upanje tistih, ki kršijo pravila naše unije. Rudarji, ki pošiljajo svoje žene, matere in sestre na fronto, sami pa stoje v ozadju, so strahopetci."

PRINCEZINJA S "ČEDNO" PRETEKLOSTJO.

New York, N. Y. — Državni pravdnik Gibbs je izjavil, da ima ruska princezinja Katarina Radziwill zločinsko karijero za sabo. Princezinja je namreč stala pred sodiščem na obtožbo, da ni hotela poravnati hotelskega računa za \$1,200. Državni pravdnik je rekel, da je princezinja sedela v južnoafriški ječi, ker je osleparila Cecil Rhodesa za \$200,000. Če princezinja nastopi kot priča, bom dokazal svoje trditve," je končal Gibbs.

O princezinji govore, da je "kraljevske krvi" in da ima teane stike z diplomatičnimi krogi!

Bomba ubila sto vojakov v Besarabiji.

London, 14. dec. — Iz Bukarešte javljajo, da je bomba razdejala palačo Siguranzia v Bolgradu, Besarabija. Sto vojakov in policistov, ki so bili na straži v palači, je bilo ubitih. Vini in parobrodni interesi s sedežem v New Yorku kontrolirajo industrijo na Portoriku in podpirajo unionistični režim in njegovo politiko. Zdar se ti interesi prepričali, da unionistični politični interesi niso dosegli pričakovane uspeha, zato gadelj bodo skušali pridobiti guvernerja zase, načelnika unionistične stranke bodo pa pustili na cedilu.

TUJ ČASNIKAR APELIRA ZA SVOBODO POLITIČNIH JETNIKOV.

Washington, D. C. — (Feder. Press). — Henry W. Nevinston, poročevalec "Manchester Guardian" iz Anglije na razorožitveni konferenci, je pisal predsedniku Hardingu pismo za osvoboditev političnih jetnikov. Nevinston je pisal, da je z velikim začudenjem zvedel, da se v ameriških ječah nahajajo 145 oseb, ki so bile obsojene po izjemnih zakonih med vojno, katere je bila končana že pred tremi leti. Dalje pravi Nevinston v pismu, da diplomatije na sedanji konferenci tudi spadajo v zapor, ker obsojajo vojno, kakor so jo obsojali politični jetniki.

ANGLEŽI ZAVILI IN DIJO V TEMO CENZURE.

Vesti o položaju v Indiji izostajajo; v Londonu je navladala velika skrb.

LOJALNI DOMAČINI VZEMIRJENI VSELED TERORIZMA.

London, 14. dec. — Izostajanje podrobnih vesti o kritičnem položaju v Indiji je dokaz, da so angleške oblasti uvedle cenzuro. Poročali bodo le toliko kolikor ugaja Angležem.

Londonski listi so zelo vznemirjeni vsled zadnjih dogodkov v Indiji. Vesti, da je bil princ Wales bojkotiran od domačinov v Allahabadu, so naredile jako neprijeten vtis. Namesto velikih množic "lojalnih podanikov," ki so imeli sprejeti prestolonaslednika, je princ našel prazne ulice.

Včeraj je Reuterjeva brzojavka nakratko sporočila iz Delhija, da so britske oblasti proglasile puntno stanje in prepovedale vse javne shode in parade v okrožjih Mandalaj, Rangun, Burma, Amherst, Hantavadi in Insein. To je znamenje, da morajo biti v teh okrožjih večji nemiri.

Zapirahje revolucionarjev se nadaljuje. V Allahabadu je bilo zadnje tri dni na stotine oseb obojega spola vrženih v ječe. Terorizem britskih oblasti je razkačel celo prijatelje Angležev med domačini. Štirje odlični člani imperijskega zakonodajnega sveta v Indiji so obelodanili protest proti vladnim odlokom.

BOJ Z BIKOM.

Nauvoo, Ill. — Agata Wellner je šla večkrat na pašnik svojega očeta, ki je imel pri čredi tudi čistolopemenskega bika. Žival ji ni nikdar storila kaj zalega. Ko je zopet prišla na pašnik v torek, se je bik zakadil proti nji. Skočila je za drevo in pričela je klicati na pomoč. Nekaj časa se je skrivala za drevjem, nakar je stekla proti plotu. Tukaj je padla med žično in trnjevo ograjo. Kadar je hotela ustati, jo je bik porinil v trnje. Končno je prihitel na pomoč farmar Carl Marzolf z gnojnimi vilami. Bik se je zakadil v njega, a farmar se je vselej spretno umaknil in mu od strani poglaval vile med rebra. Bik je ponovil naskok parkrat, a ko je spoznal, da nima uspeha, je prenehal z bojem.

PRAH ZA ŽOANJE IZ NEMOLJE.

Philadelphia, Pa. — Nekateri trgovci tu in po drugih vzhodnih mestih so imeli prejeti cel železniški voz, 5000 polzkusnih zavojev prahu za žganje, a jim je vse skupaj zaplenila pošta v Philadelphiji. Ta prah prihaja iz Nemčije. Samo dve čajni žlički ga je treba pomečati v kozarec vode in že je izvrstna silovka gotova. Prohibicionisti so vsled tega poročila postali zelo nervozni, kajti njihovemu boju bi lahko postal ta prah nevaren, ker ga ni tako težko prenašati kakor sode ali steklenice.

NOTRANJJI BOJI V AMER. DELAVSKI FEDERACIJI.

Napredni delavski elementi so pričeli obračati hrbet nazaj najskrajšim voditeljem.

GOMPERS PREISKUJE.

Minneapolis, Minn. — (Feder. Press). — Delavske strokovne unije v Minneapolisu so znane kot napredne. Dokaz temu je, da imajo delave v mestnem svetu deset svetovalec in se zanimajo za politična in socialna vprašanja svojega razreda. To pa ni po volji voditeljem Gompersovega kova in pričeli so rovtati proti naprednim elementom.

Eden teh voditeljev je Maynard Peterson, podpredsednik Minnesotske delavske federacije. Njegova lastna organizacija, unija razvaljevalcev mleka, se ne strinja z njegovimi starokopitnimi nazori in valedtega ga je odstavila kot svojega delegata v Minneapoliski strokovni delavski zbornici, centralni organizaciji lokalnih strokovnih unij. Peterson je kljub zaključku svoje unije, da je odstavljen, posetil prvo sejo zbornice, toda delegatje so potrdili sklep njegove unije in veleli Petersonu, da se umakne med občinstvo.

To je razkačilo starega voditelja in pisal je Gompersu pismo, da je Minneapoliska strokovna delavska zbornica "gnezdo rdečih radikalcev" in ga pozval, da naj razžene to "gnezdo". Gompers je res poslal svojega zastopnika Paula J. Smitha v Minneapolis, da stvar preišče, pomiri duhove ali pa odvzame organizaciji čarter, če je res "rdeče revolucionarna".

Minneapoliski kapitalistični listi so z velikim veseljem hlastnili po Petersonovem pismu in ga priobčili. Neki list je celo dodal komentar, da je E. G. Hall, predsednik Minnesotske delavske federacije, odobril Petersonovo akcijo. Hall je takoj objavil izjavo, v kateri odločno zanika vest, da je v kakšni zvezi s Petersonovo tirado.

Odborniki Minneapolske strokovne delavske zbornice izjavljajo, da pismo vsebuje osebno mnenje Petersona, ki je samo par let v delavskem gibanju in ne pozna vprašanj, ki so danes na dnevnem redu. Unije v Minneapolisu se ne boje Gompersa in njegovih inkvizitorjev in so ponosne na svoje delo.

Gompersova preiskava bo še bolj razdražila delavske vrste, ki se ne strinjajo z mumijami na čelu Ameriške delavske federacije. Kot se čuje, namerava Gompers poslati svoje inkvizitorje tudi v Seattle, Detroit in Chicago, kjer so strokovne unije po njegovem mnenju "preveč revolucionarne."

WATSONOVE OBTOŽBE SE MNOLJE.

Washington, D. C. — Senator Watson poroča, da pisma, vsebujoča pritožbe doslužnih vojakov glede brutalnosti oficirjev ne samo v Franciji, temveč tudi v ameriških vežbališčih, prihajajo na njegov naslov v vedno večjem številu. Iz tega razloga bo Watson predložil 2000 specifičnih obtožb kakor hitro se ponovi preiskava pred posebnim senatskim odsekom prihodnjega teden.

SEBONO POT, FOCHI!

New York, N. Y. — Maršal Foch je danes odpotoval domov. Maršal je odnesel iz Amerike 27 doktorskih naslovov, 38 kolajn in šest velikih zabojev daril.

VREME.

Chicago in okolica: V petek jasno in mrzlo. Severozapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 37, najnižja 30. Sonce izide ob 7:10, zaide ob 4:19.

DVAJSET MILJONOV DOLARJEV ZA STRADAJOČE RUSE.

Washington, D. C. — Trgovinski tajnik Hoover je v torek priporočil zborničnemu odbeku za vnanje zadeve, da naj kongres dovoli \$20,000,000 za nakup živil za stradajoče kmete v Sovjetski Rusiji kakor je sugestiral predsednik Harding v svoji poslanici. Hoover je dejal, da kongres mora dovoliti denar, drugače Ameriška pomoč na upravo ne more nadaljevati pomožne akcije v Rusiji.

MOSKVA JE SKLICALA KONFERENCO V IRKUTSK.

TJE SE POKAJO NAJBRŽ ZA STOPNIKI AZIJATSKIH LJUD. STEV.

Tam se bodo reševala daljnovočno vprašanja sopen na drug način.

Washington, D. C. (Federated Press, Laurence Todd). — "V Irkutsk" je zdaj goslo med nezadovoljnimi zagovorniki azijskega kontinenta tukaj, ko opazujejo stopnjevanje se razgaljajoče ameriške politike, ki odklanja narodno kitajsko suvereniteto.

Moskva je sklicala konferenco azijskih ljudstev v Irkutsk. Zdi se, da ruska vlada ni izdala poziva, ampak da je izšel od Tretje internacionale. Delegatje in Indije, Koreje, Kitaja, Afganistana, Perzije, Mezopotamije in Arabije so na poti ali so pa že dospeli v mesto. Bred dvoma bo zastopana tudi Daljnovočno republika in japonski radikalei pošljejo tudi svoje zastopnike.

Dokler se ni pričel kazati vpliv mr. Roota na ameriško delegacijo, niso Orijentalci, zbrani v Washingtonu, amatrali vabila za Irkutsk resnili. Ali zdaj, ko so štali izjavo, sprejeto od osmih sil, zastopanih v komiteju, v četrtek, in prezirajoče vse važne pravice Kitajske, so se obrnili okoli in pričeli so verjeti, da so Rusi odredili novi korak v obrambi Azije proti zapadnemu in japonskemu imperijalističnemu izkoriščanju.

Splošni konferenčni komitej je sklical apel mr. Kooja, glava pekingake delegacije, za priznanje pravice Kitajski, po kateri ameriki delati pogodbe z vsemi silami, ki se tledejo Kitajske in njenih interesov. Na to so delegatje soglasno ignorirali apel in so izjavili, da ne morejo trpeti umešavanja v "suverene pravice sil", ki delajo pogodbo. Po tem so svečano sprejeli Gaddesovo resolucijo, ki jih veže, da se ne izvrši aranžma, ki preprečuje integriteto Kitajske ali pa politike odprtih vrat v Kitajski. Pozabili so izjaviti, da ustanove več "izrednih interesnih psov," kot so bile priznane Japonski po Lansing-Išijevem sporazumu.

Kaj lahko dosežejo ali izvrše zastopniki azijskih ljudstev v Irkutsku še ni bilo povedano po zagovorniki pogajanja. Oni upajo, da se doseže azijski sporazum, ki vodi do nadaljnjih konferenc in močne pogodbe med Indijo, Rusijo, Korejo in Kitajsko za vzajemno pomoč proti agresivnosti Britanije in Japonske. Kitajska bo imela prvi dobiček od pomoči, ki se podeli. Koreja pride na vrsto za njo.

Po poluradnih izjavah nista bili na konferenci dozdaj omenjeni Sibirija in Daljnovočno republika. Namiguje se, da se konferenca ne bo počela z njuno usodo, ampak da se ameriška politika pridruži moralni blokadi Rusije in vsaga prejšnjega ruskega teritorija izvzemši Poljske. Delegatje, ki je v prejšnjem tednu dospela sem iz Daljnovočno republike, da doseže politično priznanje in vpostavljenje trgovskih stikov, je bilo dozdaj dovoljeno govoriti s ruskim oddelkom in daljnovočnim oddelkom državnega departamenta in prvim državnim podtjanikom. Delegacija (Dalje na 2. strani.)

PROSVETA

DOPISI.

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.
Naročnina: Zedinjene države (Iaven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.55 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2857-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v oglepanju n. pr. (Dec. 31-21) poleg valoga imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite je pravčasno, da se vam ne ustavi list.

KORUPCIJA ALI STRAHOPETNOST?

Par dni pred eksekucijo je obsojenec pobegnil iz okrajne ječe v Chicagu, ki je zgrajena kot trdnjava.

Vse šmokavzarsko časopisje je zakričalo hkratu, da mora biti nekaj gnilega v državi Danski, ako se lahko zgode take reči. Kaj je gnilega, tega šmokavzarsko časopisje ni povedalo, pač pa prinaša izjave raznih avtoritet, ki groze z najhujšo preiskavo.

Najbolj na kratko se je odrezal policijski šef Fitzmoris, ki je rekel, da je bil beg dogovorjena reč.

Z drugimi besedami to pomeni, da je korupcija tako velika, da lahko nevaren hudodelec pobegne iz okrajne ječe, če ima prijatelje, ki se pobrigajo, da izgine iz nje.

Šmokavzarski listi so prinesli detajle o tem begu in hvalili "junaštvo" nekega podječarja, ki je justičnemu begunu rekel, ko mu je nastavljal samokres: "Streljaj!"

Po teh besedah je justični begun, ki tehta komaj nekaj nad sto funtov šel mimo orjaškega podječarja v prostost, dasiravno bi bil podječar lahko kar stri samokres in justičnega beguna, če bi položil nanj svojo roko.

Kaj je torej pomagalo obsojencu do svobode? Korupcija združena z lepo porcijo strahopetnosti!

Zdaj se bodo seveda vršile preiskave. In kaj bodo do gnale? To, kar so dokazale druge slične preiskave. Polagoma bodo zaspale in po nekaj mesecih ne bo nihče več govoril o dogodku.

Ali je mogoče pričakovati kakšen drug uspeh od preiskav? Nobenega! Kajti šmokavzarsko časopisje rado tam zamiži, ker bi mižati ne smelo. To časopisje pa dela danes še javno mnenje, ker si delavstvo in farmarji ne ustanove svojih dnevnikov, ki bi brez usmiljenja bičali korupcijo in bi se ne ustavili tudi pred najvišjimi avtoritetami, če so omadeževane od blata korupcije.

Obsojenec je pobegnil, ker je imel prijatelje in prijateljske stike, ker jih pošten delavec nima, ker pošten delavec računa na svojo poštenost in ne na tako prijateljstvo. Strahopetnost je pa tam pomagala, kjer ni bilo prijateljskih stikov.

To je rešitev uganke, zakaj je bilo obsojencu mogoče pobegniti iz dobro zastražene ječe in pri belem dnevu.

LEWISOVE ZADNJE KARTE.

Lewis, predsednik rudarske organizacije, je pričel izigravati zadnje karte. Tam blizu Springfielda se je našla na njegovo željo lokalna rudarska organizacija, ki je protestirala pri eksekutivi rudarske organizacije proti pobiranju izrednega asesmenta po enem dolarju, ki gre v podporo kansaskim sudarjem, zapletenem v hud boj proti postavi, potiskajoči rudarje počasi in zanesljivo v suženjske razmere. Lokalni organizaciji ni zameriti, da je podvzela ta korak, kajti najbrž se njeni člani ne zavedajo, da so kršili prvo pravilo delavske organizacije. Odrekli so pomoč svojim bratom, ki jo potrebujejo. S tem činom so prelomili delavsko solidarnost in so nevedoma postali orodje človeka, ki je v svoji domišljavosti pripravljen pogaziti vse principe delavske organizacije, dokler ga delavska zavodnost ne pahne z visočine, na katero je splezal s pomočjo delavcev.

Metoda, katere se zdaj Lewis poslužuje proti kansaskim rudarjem, govori jasno kot beli dan, da se poslužuje zadnjih in tudi zelo nizkih sredstev, da pogazi interese tistih, o katerih on trdi, da jih zagovarja. Njegova zadnja akcija govori, da ni bil nikdar zvest delavstvu in da mu je bila rudarska organizacija le sredstvo, da doseže svoje osebne namene.

In kaj se more roditi iz tega kaosa, ki ga je ustvaril Lewis s svojo taktiko. Kaos bo požrl njega, rudarska organizacija bo obstala. Nekaj časa se Lewis mogoče še obdrži vrhu vode, ali kadar prične "gagati", takrat pojde hitro na dno. Njegovi podporniki ga bodo zapustili, ko spoznajo, da mu prihaja voda do ust in Lewis se bo pogreznil. Spremljevalce ga bodo pa kletvice ljudi, ki zdaj trpe radi njegove trmoglavosti.

Wakfield, Mich. — Tekom leta 1921 sem izšel v Prosveti več dopisov, s čemur je povedano, da je Prosveta kakor odprta knjiga, nepristranska za dopisovanje vsakomur. Že več mesecev pa se nisem oglašil, ker je bil prostor v Prosveti namenjen za druge boljše stvari, posebno to pred konvencijo jednote in zveze v Clevelandu.

Danes neke v gozdu premišljuje o letu 1921, nagibajoč se k svojemu koncu. Spominjam se nazaj na čase, ki sem jih prebil v tem letu ob številnih jezerih hladne Minnesote. Vse mine, samo spomini ostanejo.

Letos je sodr. Etbin Kristan obiskal v poletnem času Ameriko. Oni, ki so ga videli, so se izrazili, da se je zelo predrugačil. Njegov nastop je bil baže čisto diplomatičen in že kot tak je prišel po vojni v Ljubljano, belo oblečen; z rokami je otepal, ko so ga prijatelji nosili iz vlaka med igranjem godbe v vlaku.

Nedavno sem bil pri prijatelju, da ga povprašam po več svetovno znanih knjigah, ki jih je nekdo imel v svoji knjižnici. Tožil mi je, da jih je izročil B. Vošnjaku, ki je hodil po Združenih državah od kraja do kraja. Celo kopico knjig Matice Slovenske, je rekel, da mu je izročil, a Vošnjak je odšel in knjig ni več, tako je tudi njegova knjižnica pretrgana.

Pred seboj imam pismo ministrice polja in vode iz Belgrade, ki toži, da-li je v Ameriki vse zastrupljeno in ali ni tu ista, ki bi jih zagovarjal. Poleg tega imam pred seboj veliko delo dr. A. Bežeka, ki opisuje kulturno delo med Indijanci v Michiganu ted ponatja spričeval v letu 1813. od profesorja Barage. V. Vodnikov podpis je na koncu. Kje je oni čas, ko je Vodnik pozival Ilirijo v vstajanje. Narod je preupal, a se je razočaran zbudil. Koliko voditeljev smo imeli ob času vojne v Ameriki, a danes jih ni več.

Leto 1921. se nagiblje h koncu in čimbolj mineva čas, žalostnejša poročila prejema iz stare domovine. Narodni dom so polili z gorljivo tekočino in ga zažigali. Tudi več Amerikancev je zgorelo tam. Razvaline vpijejo Trstu, kje je pravica. Meje so postavili po robu Krasa, da imajo hile pod Jugoslavijo, a polja in gozdovi so pod Italijo, vaska lipa sredi vasi je meja, ako hočejo iti na polje, morajo prositi za dovoljenje od Italijanov. Pod prasto Jugoslavijo so sedaj, a ko se je postavljalo mejnike, so delali na ljubav kneza Windischgratza, da je posestvo deljeno pod dve kraljevsti in imata vsako polovico. Od Logateca do sodanje meje je dal iztebiti gozdove, da sedaj kažejo le še gola reba. Še leta 1948 so bili ti gozdovi last tamkajšnjih kmetov, a so jim jih knezi na zvit način odvzeli. Naprej proti Postojni, kjer niso ti gozdovi dovolj posekani, so jih odmerili kmetom na izgubo, da so določili mejo sredi ceste.

Vaska lipa, ki je bila prej zbirališče fantov in so pod njo zvečer zapeli pesmi, je sedaj meja. Strogo morajo nositi — tuji državljani med sabo paziti, da se ved ne približajo drug drugemu, kajti italijanski karabinerji strogo pazijo, če se kaj takega pripeti, da prestopnik takoj kaznujejo z ječo. Taka pisma imam iz stare domovine sedaj ob koncu leta 1921. "Spimo kot dete, trdo povito" v zibelki, ki ga tolaži mati kadar zaplaka. Kdo pa tolaži nas kadar v dihuje mo tu ob jugoslovanski meji. Pod Avstrijo smo vzhodovili proti Bogu, pošiljali smo prošnje na Dunaj in v Rim, toda danes! Potianjeni smo v milost in nemilost trdih karabinerjev ob rimski laški meji. Pomoči ni od nikoder! Suša nam je uničila poljake pridelke, živina boleha na kugi, denarja ni in ako ga je kje, treba je z njim kupiti zadnje trohice kruha. — Tako pišejo! — Matija Pogorelec.

Chicago, Ill. — Kolo časa se posebno včasih dokaj hitro vrti. Posebno pri jugoslovanskih političnih lahko vidimo, da se je kolo časa na mah obrnilo in tako tudi njihova prepričanja. — Dokler so sedeli Habsburžani na avstrijskem vladarskem tronu, so bili slovenski klerikaleci brez izjeme za uprariho, liberala pa za svobodno republiko. Kolo časa je se zavrtlo.

Peter, ki je bil prej po mnenju klerikalec za na vrbo, je postal vladar. Tudi slovenski politiki so s tem premenili svoje mnenje, tako so liberalci nenadoma postali navdušeni monarhisti, klerikaleci pa bi radi videli jugoslovansko republiko s predsednikom dr. Korosem ali pa kakim škofom. Našemu delavskemu ljudstvu je pač vseeno ali postane SHS krščanska republika ali pa demokratska monarhija.

Ko je razecar Karl še računil na zmago "pravicega" avstrijskega orožja (malo pred polomom), je izdal na svoje narode manifest, v katerem je rekel, da bi pokleknili pred vsakega vojaka in se mu posebej zahvalili za njegovo hrabrost in udanost, ker je tako junakob branil Avstrijo. — Vojaki pa so mislili ravno narobe, namreč, da bi vsak rad pokleknil pred cesarja ter ga prosil, naj ga pusti doma v tairu in naj ga ne tira več v smrt za: Vero, dom, cesarja! — Frank Rudman.

Black Diamond, Wash. — Rojakom po Združenih državah bi rad poročal kako dobra je Coast pacifična premožovna družba za stavkarje v Black Diamondu. Ker so rudarji odklonili pamera-vano enikanje mezd po \$2.25, jih je postavila dne 18. marca pod kap. Ker se rudarji niso hoteli ukloniti kompaniji za tako "valikodušen" velikonočni dar, jih je Coast Coal kompanija obvestila, da boče imeti z njimi nikakih stikov več, ki bi spadali v okoliš-nije ameriških rudarjev. Še ne-kaj drugega je ukrenila kompa-nija; poslala je namreč na vas rudarje, ki niso hoteli pripoznati odprave delavnice, obvestilo, da se mora vsak stavkar, ki ima hiko na družbinem svetu, preseliti do 30. septembra. Nikdo ni ubogal kompanije, da je slednja uvidela, da ne bo na ta način ničesar o-pravila. Da bi se ljudem kolikor mogoče prikupila je na Zahvalni dan kupila vsaki stavkokaški družini po enega purmana. S tem se je poprijela druge taktike, da bi na lep način premotila ljudi. Tudi na nas ni pozabila in pri-lela nam je iznova pošiljali "daru-le", s tem, da nas je opomnila na selitev. Ako se ne bomo preselili do Novega leta, pravi njeno sva-rilo, tedaj bomo morali plačati vsak po \$10 najemnine od zem-lje, na kateri stojte naše hile. Naš predsednik lokalne unije je po-bral vsa omenjena "svarila" od kompanije in jih odnesel v Seat-tle k advokatu. Tudi nekako ka-zen nam je že naložila dobra na-ša kompanija, da bo morat pla-čati vsakdo izmed nas po \$250. Ne vemo kako škodo bi ji bili na-pravili; morda ima škodo zato, ker se nismo na prvi poziv za se-litev odzvali.

Prav veselimo se darila, ki sta ga nam stavkarjem poslala unijska moza iz Seattle Evert in Blemerton, za kar se jima zahvaljujemo. — Jos. Burkeza.

Winterquarters, Utah. — Že dolgo nisem čital dopisa iz tuka-jnje naselbine, zato hočem ne-koliko poročati o tukašnjih raz-merah. Ni kaj posebno dobrega, ker dela se kakor povsod komaj po dva dni v tednu in še takrat slovek ne zasluži kaj prida, ker imajo družbe po premogorovih zaposleni toliko ljudi. Delo je nemogoče dobiti, pač pa jih celo odstavljajo vsaki teden. Zato ro-jaki ne hodite sem za delom.

Sporočam tudi žalostno novico. Dne 3. decembra se je ob 8 uri zvečer obstrlel rojak Frank Turk, doma iz vasi Žekovec, po domače Gornji Brezovnik, iz o-kraja Celje, na 2. ajerskem. Še isti večer je ob 2 uri popolno- umrl za rano. V smrt so ga gna-le zasebne razmere. Potreba ranj-kega se je vrnil v Seofieldu, dne 6. decembra, katerega je priredil-o tukašnje društvo št. 6 SSPZ, ob obilni udeležbi članstva osta-lih tukašnjih društev. — Tomas Majnik.

Kenoša, Wis. — Veliko pišejo rojaki dopisov in priznati mo-ram, da so precej napredovali v naprednem mišljenju, za kar gre hvala dobrim slovenskim listom. Danes ne živimo več v tistih ča-sih, ko je bila za preproste ljudi resnica vse, kar je bilo črno na beltem. Danes jaz čitam vse kar mi pride pod roko. Čudno so no-vice, ki jih prinašajo danes listi. Nemčija pravi, da bo bankrotirala, če bo morala plačati in Fran-

cija toži, da bo zmrznila, ako od Nemčije ne dobi plačila. Angle-žem pa primanjkuje denarja pri državnem gospodarstvu. Sami dolgovi so torej nič čudno, če obstoje zvođenale daljnice. Samo aebianost in poželjenje za zlatom sta kriva, da imamo toliko gorja. Zlato, dijamanti in druge drago-cene tvarine so nedolžni predme-ti, po katerih svet toliko brenpi, da se bije za dosego istih. Drži-vni proračuni in bilance o dolgo-vih niso drugo kakor alepilo za ljudi, ki jih politiki pripravljajo na plačevanje. Kam gre toliko de-narja, to je seveda stroga tajnost in ljudstvo se trudi kakor učenec, ko mu je dal učitelj težko nalogo, o kateri se še ni učil, da bi raz-rešilo to veliko tajnost, kam gredo ogromne vsote denarja. Tudi bo treba, da se ljudstvo nauči misliti pri čitanju listov in soditi po svoje. Šele tedaj ne bo več mogoče ljudi izkoristiti, ko bodo pri čitanju tudi mislili in bodo vsi sedaj ponizani čutili spo-štovanje drug do drugega. Na-rod sam spoznava, da ni prav kar- uče razni krivi prepleti in razšir-jajo po listih nepravdo čtivo sanj in v tem spoznavanju si prizade-va, da bi vzgojil svoje učitelje. Tudi sami so si nekateri prizade-ovali, posebno nam mi Slovence, da bi se povzpeli in učili ljudstvo. Tak je bil naš Cankar, ki je na-rod učil spoznavati, toda narod sam ga ni razumel ali ga razu-meti ni hotel, kar je pa učitelja spravilo v prezgodnji grob. — Frank Turk.

KAKO SO LOVILI UBEŽNEGA O'CONNORJA.

Hartford, Wis. — Hartford je malo gneздо, v katerem prebiva- ei poznajo drug drugega. V ma-lem Gasperjevem hotelu sta se v nedeljo nastanila dva tučca. V mesto je došla vest, da je v Chi-cagu pobegnil iz okrajne ječe O'Connor, ki so ga imeli obesiti v četrtek. Njegova slika je bila v vseh časnikih, ki so v ponedeljek dospeli v malo gneздо. Eden izmed tu-čcev se je približal Charles F. Oo-ku, policijskemu načelniku v pon-deljek večer. Policijski načelnik je pogledal tučca. Njegove poli-cijske oči so se zabodle v njega, kot da hočejo videti v njegovo dušo. In ko se je policijski načel-nik sešel z drugimi meščani, jim je dejal, da je eden tučcev ubežni O'Connor, ki se je z begom od- tegnil vsakom.

"Mogoče pa ni O'Connor," so pripomnili neverjetni Tomaži med meščani. "Načelnik, zakaj pa ne greste k hotelu in pozovete O'Connorja, da pride iz hotela? Pojdite in potrkajte na vrata."

"Nak, tega pa ne," je odločno odgovoril policijski načelnik. "Jas ne grem. Ako pa vas miha, da greste ponj, kar odidite. Kajti O'Connor je človek, kateremu ni-sem kos."

Med tem je pa policijskemu načelniku šinila nova misel v gla-vo. \$2,500 je raspisanih na njego-vo glavo, in kaj bo, če je res O'Connor in zopet ubeži. Policijski načelnik je skušal organizirati ode-lek meščanov, ki pojde loviti O'Connorja, a zastojni je bil nje-gov trud, meščani so odkimavali. Končno je policijski načelnik a-peliral na lajnanta Louis Benson-a, ki zapoveduje miličarskemu oddelku, oboroženemu s stroji-cami.

"Prav žal mi je, načelnik," je odgovoril Benson. "Svoji ljudje nimam poklietati pod orožje, a-ko nimam povelj od generalne-ga adjutanta. Toda med svojimi ljudji imam nekaj bojevitih div-jih mož. Razumete ... te organi-ziram in oficielno ali neoficielno kot prostovoljce ... no, saj ra-zumete, da izrabijo priliko."

V tem času je pa prišla v Hart-ford vest, da je avtomobil z de-tektrivi iz Chicaga ponesrečil, ki so bili na poti v Hartford, da primejo nevarnega zločinca. Av-tomobil se je prekuenil in trije detektivki so obležali težko ranje-ni, dva sta pa zadobila manjše poškodbe.

Zdaj ni načelniku Cooku pre-ostalo drugega, kot da gre po O'Connorja v hotel. Zbralo se je petnajst krepih fantov in mož, ki so bili pripravljeni spoprijeti se s peklenskim samim in ne samo z O'Connorjem. Mala četica je odkorakala proti hotelu in ga obkločila, da bi tudi miš ne ušla iz njega. Najpogumnejši so pa odšli naravnost v hotel in v sobo tučcev. Neki časnikarski poro-čevalec iz Chicaga, ki je osebno po-

znal hudodelca, se je preril na-prej in je nejevoljno pripomnil: "To ni Tommy." "Kateri Tommy?" se je oglašil eden izmed tučcev. "Meni je ime H. T. Detweiler, moj tovariš se pa imi H. J. Wilson. Prišla sta iz Akrona, O., in gledava za de-lom." Iskanje je bilo končano, četica meščanov je zopet odšla.

LAJONOST PRIVATNIH OLJ- NIKOV V PRAVI LUČI

Taft, Cal. (Federated Press). — Claude Moore, domovinar v tukašnji okolici, je bil obste-ljen od članov "101-kluba," ko je teror tega kluba zavladal po končani stavki oljnih delavcev. Dasiravno je bil ranjen, so ga vr-gli v ječo in nekaj časa imeli skritega. Obtožili so ga kriminal-nega sindikalizma. Zda je Clau-de Moore dobil priliko, da govo-ri. On izjavlja, da ni on v nobe- li zvezi z delavsko organizacijo, ampak aktual je organizirati do-movničarje, da jih ne bodo bogat-i privatni oljni interesi opeharili za olje, ki se nahaja na njih do-movskih.

Moore pravi: "Ali ni čudno, da Združene države lahko zagroze z vojno Mehiki, ker ne da ameri-škim zemljiškim posestnikom pravice do rude in olja, tujak jih pa ne da svojim lastnim zemljiš- nim posestnikom. Ako Mehikani zahtevajo, da vlada lastuje vse, tedaj se zagrozi z intervencijo; ravno ob tem času pa Združene države zahtevajo ravno tako last-ništvo v tej deželi. Meni se zdi, da je oboje pravilno ali pa oboje nepravilno. Oljne družbe pa ne ljubijo vseeno mojih besed, ka-dar pravim, da so oljne pravice privatna lastnina malega naselje-nika kakor velikih oljnih čistil-nic, ali če pravim, da jim doka-žem, da so prispevale vladni svet."

Moore je vseeno še obtožen. On izjavlja, da ni član I. W. W. in da ni imel nobenih sporov z olj-nimi delavci; pa tudi nobenih svez ni imel z njimi.

BELOPOLTNIK LINČAN.

Waco, Tex. — Cestna drhal je vdrla v tukašnje okrajno ječo in se polastila belopoltnega "Curley" Hackneyja, starega trideset let, in ga linčala sponaj mesta. Hack-ney je bil aretiran na obtožbo, da je napadel neko 8-letno deklico.

Vojna v Južni Ameriki.

Buenos Aires, 14. dec. — "La Nation" je prejel depešo iz La Paza, Bolivija, da so čete republi-ke Peru prekoračile mejo sosednje republike Čile.

(Med Peru in Čile je star spor zaradi dveh majhnih province Tacna in Arica.)

MOREVA JE SKLICALA KON-FERENCO V REKUTSK.

(Nadaljevanje s prve strani.)

je zahtevala, da se da prilika, da predloži svoje zadeve konferen-cnemu komiteju. Protikomunisti- na skupina, ki jo vodi Paul Milje-rov, je predložila apel nedirektno državnemu tajniku Hughesu. V apelu ne pomeni kompromisa s Mo-akvo, kar pa ni veljavno za Dal-jnovzročno republiko.

Japonski delegat je so izjavil, da njih vlada umakne vojaške čete iz Sibirije, ako jim Daljno-vzročna republika garantira, da se bo nemirov ob korejski meji in da bodo žveli Japonci v miru, ki so naseljeni v Daljnovzročni re-publiki. To pomeni z drugimi be-sedami, da se japonске čete umak-nejo, ko se preneha Koreja boje-vati za svojo svobodo.

Zadaj za konferenčnim prizo-riščem govore, da je senator Under-wood skazil Rootov načrt, po ka-terem se vsi Kitajski v pogodbi tudi konzorcij. Senator Lodge je vedel, da senat ne bo sprejel konzorcija in tajnik Hughes je bil zopet na vrhu.

Dalje poročajo, da se je mr. Root sporazumil s Briti zaradi s-ljanice kitajsk sil, ki bo izvršila ti- sto delo kot bančni konzorcij, se-veda v diplomatični obleki. Kitaj-ska pa nima glasu.

Root pravi, da Orijentalci pred-stavljajo trdiko Morgan & Co. Morgan pa predstavlja britske in japonske interese v Kitajski. A-meriški senat, podpiran po dema-kratičnih upih, bo skrbel za Root-ov načrt štiril sil, kot je skrbel za Wilsonovo ligo.

Na planine!

Spisal Pavel Knavar.

PADANJE KAMENJA.
(Dalje.)

V Klinu kake 3 do 4 ure nad Kamniško Bistrico, blizu tam, kjer se shajata prvi steza in ježna pot na Kamniško sedlo, sva s tovarišem doživela neprijetno presenečenje. Vračala sva se po dolgotrajnem deževju v dolino. Kar naju ustavi na gori imenovanem kraju šelest v drevju. Ozreva se in zapaziva, da zdaj za zdaj prileti z Brane doli kamen; tla pa so bila pokrita tudi z večjimi novimi skalami. Ker ni kazalo dolgo čakati, sva v urnem teku preprečkala nevarno mesto.

Pa še nekje je treba paziti na skale in kamenje! Nevarno korito in zbiralnice udarajočega se kamenja so tudi razni žlebovi. V takih žlebovih pa leži včasih sneg vse leto. V naših planinah sta turistom najbolj znana Turski in Javlovčev žleb, ki sta si zelo podobna. V teh in na snežiščih pod krasljivimi stenami leže temno drug poleg drugega drobne in debele ostrorobe skale. Spomladaj, dokler je sneg še zmrl, primrznejo tudi kameni v sneg. Kadar prične solnce greti, izgube oporo in gredo potem po dovolj strmim snegu v diru navzdol. Gorje mu, kogar zadenejo! Tudi če dovolj težka skala pade s stene na sneg, se ne ustavi, ampak dirja doli v velikanskih akcijah, škropeč sneg daleč naokoli. Hud zaliv je v žlebovih toliko nevarnejši. Ta proži kamenje iz prikljiten sten, pa tudi na snegu ležečemu kamenju izpodnašajo skromno oporo in ga podi po strmini navzdol. Kakor vas imajo tudi te nepravilne svoje prijetnejše stran. Toda o tem nekoliko pozneje.

Padajoče kamenje je posebno nevarno, če je zamrznilo v strma ledena pobočja. Izmed premnogih

slučajev padajočega kamenja na takih pobočjih, ki nam jih popisujejo največji planinci, naj omenim le dogodek, ki ga je doživel naš domači znani turist Janko Mlakar na Königsplatzu. Tja je zjutraj prispel še dokaj varno, a nazaj gredočemu so ledena pobočja oživila, da nista bila niti njegov vodnik varna življenja. Solnčni žarki os namreč ogreli kamenje, ki je izgubilo tako ledeno vez in je frčalo kakor izstrelek iz puške in topov v golbino.

Našli smo tukaj slučajev, ki so zelo nedolžno iztekli. Toda koliko jih je izven naših gora, kjer so rušljive stene in ledena, s prodromi posuta pobočja zahtevala smrtno žrtve! Deloma so zakrili nesrečo hribolazci sami, deloma pa narava.

Zdržiti hočemo na koncu tega odstavka vse možnosti za padanje kamenja in navadne varnostne odredbe.

Kamenje se ruši v planinah vedno. Temu sta vzrok razpadanje sten in težnost. Sile, ki pomaknejo kamen s stališča in ga prepuste brez opore delovanju težnosti, so: 1. voda, ki omehča kamenju glinasto podlago; 2. deževje, ki ga s svojo težo (s potočki, slapovi, padajočimi čez stene) porine v prepad; 3. močan veter se vpre v kamen in ga vrže s podlage; 4. solnce ogreje primrzli kamen in ga oprosti ledeni vezi; 5. dež odtaja in izpodkoplje na ledu kamenju podlago; 6. oves in divje kose na paši se zadevajo ob prod; 7. hribolazci sami stopajo neprevidno in vale kamenje vedoma ali nevedoma v prepače ali po strmim travnatem pobočju; 8. prvi plezalec v silo sproži nastavljen kamenje; 9. plezalec vlečejo vrv čez steno in zadenejo z njo ob rahlo ležeč prod itd.

Nevarnost je manjša po hudem deževju, ko je voda, tekoča čez stene, sprala mnogo kamenja v globino. Posebno v poznem poletnem času in jeseni je nevarnost

najmanjša, večja pa je do pomladi, ko zimski mraz nanovo nakruši mnogo skalovja. Mraz prilepi kamenje na podlago, zato sta noč in zgodnje jutro posebno ugodna za hojo po krajih, koder grozi padajoče kamenje. Tudi malo snega, dokler se ne prične topiti, ovira kamenje, da se ne proži.

Vse to naj hribolazec vpošteva na turah v gore. Zpomni pa naj si tudi, da je vsak njegov korak usoden za spodaj idočega hribolazca, če v nerodnosti zadene ob kamen in ga sproži! Neprevidno in grdo je, zabavati se z valjenjem kamenja v globino. Vsakdo naj pomisli, da lahko lezejo planinci od vseh strani na vrh in da mora levi po poklicu popolnoma po drugih potih v svojo službo nego hribolazci na svojo zabavo. Paziti je tudi na vrv in ravnati z njo tako, da se po možnosti ne dotakne nevarno stoječih kamenov. Prvi plezalec ima najtežje delo in ne more vedno paziti na kamenje. Zato naj spodaj stoječi zavaruje sebe, še preden grozi nevarnost, in naj prestavi raji kamen, ki je nevaren, na varnejše mesto, nikar ga pa ne meče v prepad. Malo uboje ne steze razgrebaj in šnazi le takrat, če je prav gotovo, da ni spodaj hribolazcev, lovec ali živine. Tudi je zelo nevarno, hoditi v steno v majhnih presledkih za kako družbo. Ali naj se združita obe družbi ali pa naj bodejo tako daleč vsakebi, da zgornja na noben način ne mora več ogroziti spodnje. Nevarna ledena pobočja je treba prečkati, preden jih solnce obseja. Vsaka tura naj se uredi po razmerah!

Turisti, ki bodo vpoštevali vse naklete nevarnosti in varnostne odredbe, bodo jako zmanjšali nevarnost v planinah in nepoklicanim kritikom preprečili vsako priložnost za nedostojno govorjenje o našem lepem planinstvu!

(Dalje prihodnjič.)

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Mezno gibanje rudarjev v L.

šah. — Unija slovenskih rudarjev je vložila dne 18. oktobra 1921 zahtevo po povišanju plač za tamkajšnje rudarje, in sicer je zahtevala: da se zvišajo dnevni, nabavni prispevki naj bi se povišali za 30 odstotkov. Dne 22. novembra se je vršila razprava v rudniški pisarni na Prevaljah. Navzoči so bili rudarski nadzornik Lipold za okrajni urad v Celju in Cihelka, rudarski svetnik za osrednji urad montaništnih obratov v Ljubljani, za Unijo slovenskih rudarjev sodrug Ule iz Zagorja; obrat sta zastopala Burnik, obratovodja in Brus državni nadzornik ter delavce šest rudarskih zaupnikov.

Po daljši debati je podjetje dovolilo 15 odst. poviška na vse dohodke tako, da dobijo sedaj delavci, in sicer kopači pri dnevni mezdji 4.73 K, draginjski dokladi 2.25 K, nabavnemu prispevku — 70 K, to je skupaj 7.68 kron dnevno več.

Dnevni delavci in vozači pri dnevni mezdji 4.05 K, draginjski dokladi 2.25 K, nabavnemu prispevku — 70 K več, dnevno 7.00 K.

Delavke pri dnevni mezdji 3.38 K, draginjski dokladi 2.25 K, nabavnemu prispevku — 70 K, torej več dnevno 6.33 K.

Nadalje je podjetje obljubilo še 5 odst. povišanja k sedanjim poviškom, če bo moglo izposlovati višje cene za premog, in sicer orehovec in zdrob po 3 krone za 100 kg. Povišanje res ni veliko, ali če se upošteva, da je tampanji rudnik že skoro izrpan in če ne bo podjetje iskalo novih premogovnih plasti, bo premogovnik v dveh letih čisto prenehal. Sedanje državno nadzorstvo, ki vodi začasno rudnik, ne izda ničesar za investicije, pravi podjetnik gospodje Henkel - Donnermark pa seveda tudi sedaj ne da sredstev. Pod temi pogoji se je moralo delavstvo zadovoljiti s tem malim poviškom, ki si ga je izbojevalo s svojo strokovno organizacijo.

Kaj delajo naše meščanske stranke sedaj ob vladni krizi. — Odgovor: Demokrati se vselej, da ostanejo do volitev še komandanti pri vladnih jasliah, klerikalci pa se jeze in solzijo, da se Radič še ni toliko izpametoval, da bi jih dvignil na vladne stolčke v Belgradu in Ljubljani. G. Deržić, znameniti narodni "socialist", se pa kuja, ker mu ni dano, da postane železniški minister še pred novimi volitvami.

Po veroizpovedi je v Jugoslaviji po zadnjem štetju 5,459,212 pravoslavni 47 odstot., 4,774,867 katolikov (35 odstot.), muslimanov 1,343,370 ali 11.6 odstot., drugih veroizpovedi pa za 9 odstotkov. Po narodnosti je 9,546,000 Jugoslovčanov, 190,191 ostalih Slovanov, 508,494 Nemcev, 494,163 Madžarov, 479,890 Arnavtov, 178,315 Rumunov in 9585 Italijanov. Neslovenskih narodnosti je torej za 16 odstotkov.

Fašistovski napad. Dne 21. nov. je prišel v Celje po kupčijah vlakovodja Grosek Jožef iz Ljubljane, ki ima malo posestvo v Poličanah, da si nakupi stvari, ki jih rabi na kmetiji. Sklenil je, da ostane v Celju in prenoči pri "Belem volku". Zvečer ob 13. uri je posetil kavarno v Prešernovi ulici in si naročil črno kavo. Čital je časopise. Z nobenim človekom se ni pogovarjal, ko pa so se spravljali ljudje iz kavarne ob 24. uri in je pil tudi on stoji še kavo, ga napade že dobro znani izivač, naslednik Detomajevs trgovine z barvami in mu iztrga raz klobuka brado divje kose in ga vrže na tla rekoč, da se to v Jugoslaviji ne sme nositi. Natakhar je brado pobral in jo hotel vrniti gostu. Toda nasilnež mu jo iztrga iz roke in jo dene v žep. (Brada divje kose stane danes 2000 K.) Napadalec je zagledal tudi, da nosi napadane rdečo kravato in mu jo strga z vrata. Nato so napadalec (bilo jih je še več) izginili. Grosek je napravil ovadbo na policijski stražnici in zagovarjati se bo moral ti-dni gospodje pred sodnijo.

Bram naj jih bo! Po vzoru drugih antantnih prikrknencev bode tudi naš izključno - patriotski priredili komedijo z nespoznanim našim vojakom. V to svrhu bodo izkopali na belgradskem Avalu grob nekoga reveža, ki ni

IŠČEM ŽENSKO

za domača hišna dela; pet oseb družina. Na starost se ne gleda. Plača po dogovoru, pridite na naslov. Fr. Blažun, 1807 So. 61st Court, Cicero, Ill.
(Adv. Dec. 14-15-16)

FRENCH LINE

COMPAGNIE GÉNÉRALE TRANSATLANTIQUE
Express Postal ServiceDIREKTA SLUŽBA V
JUGOSLAVIJO

preko Havre
s valjastimi parniki na 2 in 3 vikse
SAVOIE.....Dec. 23
LORRAINE.....Dec. 31
TORAINE.....Jan. 7
ROCHAMBEAU.....Jan. 17

Za družino redno letno ugodnosti tretjega razreda — kabine s dvema, štirimi, šestimi in osmimi posteljami. Vsi telet postelje bodo delovale leto in pol. Slike in brošure, vseh katero je znanja Francoske države.

Za nadalje informacije vprašajte pri lokalnih agentih
FRENCH LINE

PROSTO! ČUDOVITA GODBA! PROSTO!

Najnovija iznajdba.

Ura, ki je postala slavna vsled njene svotovne godbe.

Vi se boste čudili in veseli, ko enkrat slišite to čudovito krasno godbo skrito v ti novo iznajdeni uri, ki je bila največkrat importirana v Evropo. Ta ura vam igra razne melodije priljubene po najboljših svetovnih artistih in vi imate priliko slišati vse to, da navdušite to ura in priljubite na kum. Igra komad skoro 20 minut in je popolnoma na vidno.

Ta ura ni potrebna brežžična denarja, kot glasovir, fonograf ali njih plošče, itd., ker ta ura je naravnost tako, da nadoleti vse te druge godbeno predmete.

Ta ura je naravnost iz čistega bronu in je popolnoma. Je artistično krasno izdelana in bo krasa na vaš dom. Konec je tako urejeno, da vdrži vedno pravilni čas, holiše od druge ure.

Godbeni del v uri je vreden spredaj kar daje vse prostote in varnost kolektu, da se ne zapraži, ostane čisto in daje vam prijetno godbo.

Ta ura, ki je velika vrednosti za vsakega ni le popolnoma dobra za držanje časa temveč je tudi prava godbeno predmet.

Njena prava vrednost je do \$15.00 med tem ko je naša cena za ta mesec le \$5.00 in je jamčena za 25 let. Torej pazite, da se pravočasno poslužite te ugodne prilike.

Samo trešite ta oglaš, napišite vaše ime in naslov pravilno in pošljite nam priklade 50c v poštnih znamkah za pokritje pošiljateljevih stroškov. Ostalo \$5.00 plačate kadar se vam bo prišlo uro na vaš dom.

Poskušate uro za deset dni in ako niste zadovoljni in če jo ne pokvarite mi vam povrnamo vaš denar. Pišite še danes.

UNION SALES COMPANY, Dept. 704,
673 W. Madison Street Chicago, Ill.

BOZICNE POSILJATVE

za v stara domovino naj bi se poslale zgodaj v tem letu. Mi pošljamo denar v vse kraje sveta.

PRODAJAMO PAROBRODNE LISTKE za vse parobrodne črte.

Najvišje obresti vam plačamo za vaše hranilne vloge.

Popolnoma pod državnim varstvom. Pišite nam v vašem materinskem jeziku.

THE UNION SAVINGS BANK
FRICK BLDG 5th Ave & Grant St. Pittsburgh, Pa.

STOJTE - GLEJTE - IN - POSLUŠAJTE

TA IMENITNA PONUDBA.
ŠEST KOMADOV ZA \$6.00.

Pišite še danes po gori na slikane stvari in kadar jih sprejmete pokasite vašim osebam, prijateljem, itd., ter pustite naj sodijo a vrednosti blaga.

No če hočete dobiti te stvari pazite, da boste med prvimi in poslužite se hitro te ugodne prilike.

Cela stvar se tako enostavno lahko izvrši, da nimate nobenega vrzoka za pomisleke. Izrežite ta kupon odirnoma sliko, napišite vaše ime in naslov točno priklade 50c v poštnih znamkah, za pokritje pošiljateljevih stroškov in mi vam bomo odpeljali vse blago kot ga predstavljata slike.

1 - Izrežite KUKU stensko ura, krasno izdelana in trpežna, igra razne krasne melodije in je v resnici nekaj lepota. Kolesje je najboljšega izdelka, da vdrži prvi let in se uravnava s uteki, ter je jamčena za vse vaše življenje.

2 - Automatski stroj za strižni las. Striže las kot bi se kampljaji.

3 - Samostojna vrata žepa ura s srebrnem pokrovju krasno izdelana, njeno silo kolesje je tako urejeno, da vedno igra pravi čas in jamčena za več let.

4 - Posiljena preproga s vresnim valnim vzorcem.

5 - Nove vrste lopovstomer (tobiljanini) iznajdeni kateri vam kaže vedno vreme in dan v naprej in sicer v obliki "panke" ki se vam prikaže vrstih za lepo vreme in če pa ne kaže na del ali slabo vreme se vam prikaže pri vratih lali fantiček s detinkom v roki. Na notranji strani se vidi toplotno kazalo, kaže toploto.

6 - Krasna žepna knjižica v vsej vsebini s seznamom na krovu, prijetno in potreben za vsakega.

Nobenem gori omenjenih komadov se ne prodaja posamezno, ker je edino na to način da se odda vseh šest skupaj nam je mogoče to storiti po tak nizkimi cenami, sicer pa ako bi poskušali, da vse skupaj ni vredno toliko tedaj vam vrnemo denar. To blago bo nedvomno zadovoljilo tudi vaše osebe in bode še oni hitro naročili!

UNION SALES CO., DEPT 532,
673 W. Madison St., Chicago, Ill.

F. M. Dostojevskij:

BESI

Roman v treh delih.

Preložil Vladimir Levstik.

(Dalje.)

"Milostiva, prišlem sem se po rusko ... po bratovsko zahvalit za velikodušje, ki ste ji ga izkazali v cerkveni veži ..."

"Kako po bratovsko?"

"To se pravi, ne po bratovsko, marveč zgolj v tem smislu, da sem brat svoje sestre; vjemite, milostiva," je hitel, zardevši spet do ušes, "verjemite mi, da nisem tak neomikaneec, kakor se mogoče zdim na prvi pogled v vašem salonu. Midva s sestro, milostiva, nisva nič v primeri s krasoto in bogastvom, ki ga vidiva tu. Posebno, ko ima človek vrhu vsega še odrekovanje za petimi. Toda na dobro ime je Lebadkin ponos milostiva, in ... in ... in prišel sem se zahvalit... Nate denar, milostiva!"

Tu je izvlekel listnico, potegnil iz nje sveženj bankovcev ter jih le prebril s krčevito nestrpnostjo. Videlo se je, da želi čimprej neka pojasniti, nekaj zelo potrebnega. Toda v svesti si, da ga postavlja otepanje z denarjem v še neumnejšo luč, je izgubil poslednjo oblast nad seboj; denarja nikakor ni mogel sešteti, prati so se mu zatikali, in v popolno osramočenje mu je zdrknil zelen bankovec iz listnice ter sffotal na preprogo.

"Dvajset rubljev, milostiva," je poskočil zdakej z zvečenjem v rokah in obrazom potnim od muke; opazivši bankovec, ki mu je bil padel na tla, se je sklonil, da bi ga pobral, toda aham ga je postalo in mahnil je z roko.

"Naj bo za vaše ljudi, milostiva, za slugo, ki bo pospravljal, da se spomni Lebadkine!"

"Tega nikakor ne morem dovoliti," je rekla Varvara Petrovna hlastno in nekam prestrašeno.

"Če je tako ..."

Sklonil se je, pobral denar, zardel, pristopil naglo k Varvari Petrovni ter ji pomolil oddšeti denar.

"Kaj pomeni to?" Varvara Petrovna se je zdaj res prestrašila in se kar odmeknila v naslanjaču.

Mavrikijski Nikolajevič, Stjepan Trofimovič in jaz smo pristopili naprej.

"Pomirite se, gospodje, pomirite se: nisem blazen. Bog mi je priča, da ne!" je razburjeno zatrjeval kapitan na vse strani.

"Ne, cenjeni gospod, znoreli ste."

"Milostiva, to je vse drugače, nego si mislite vi!" Reva je, da sem neznatna neča ... O milostiva, bogate so vaše sobane, toda siromašen je dom Marije Neznane, sestre moje, rojene Lebadkine, ki jo imenujmo zadržaj Marije Neznane, milostiva, samo začasno: vedno sam Bog ne dopusti! Vi, milostiva, ste ji dali deset rubljev, in ona jih je vrela, toda le zato, ker so bili od vas, milostiva! Ali slišate, gospa? Od živčutke na svetu ne bi vrela milostive Marije Neznane, drugače bi se v

grubu obrnil njen ded, štabni oficir, ki je padel na Kavkazu pred oči samega Jermolova; toda od vas, milostiva, vzame vse. Ali ko vzame z eno roko, vam že moli z drugo dvajset rubljev kot prispevek enemu izmed petrogradskih dobrodelnih društev, kateri članica ste, milostiva ... saj ste sami objavili v "Moskovskih novicah", da je pri vas na razpolago knjiga dobrodelnega društva za naše mesto, kamor se lahko vsak zapiše.

Kapitan je zdajci umolknil; dihal je s težavo, kakor po trudapolnem naporu. Vse, kar je govoril o dobrodelnem društvu, je imel menda že naprej priprotovljeno; gotovo ga je bil naučil Liputin. Spetil se je bil še huje; v celih Rapijah mu je stal pot na senčih. Varvara Petrovna ga je merila s presumljivim pogledom.

"Ta knjiga," je izpregovorila strogo, "leži vedno spodaj, pri vratarju moje hiše; tam vpišete svoj denar, ako vas je volja. In zato vas prosim, spravite zdaj ta denar in ne mahajte z njim po zraku. Tako, da. Prosim vas tudi, sedite na svoje prejšnje mesto. Tako. Prav žal mi je, cenjeni gospod, da sem se zmotila v vaši sestri ter ji dala vbojajme, ko je bogata. Ne razumem le enega: kako da od mene edino lahko vzame, češar ne bi sprejela od drugih za nobeno ceno. Tako ste poudarjali to, da želim prav točnega pojasnila."

"To, milostiva, je skrivnost, ki se da samo v kratki pokopati!" je odgovoril kapitan.

"Zakaj?" je vprašala Varvara Petrovna z nič več prav trdnim glasom.

"Milostiva! Milostiva!"

Mračno je umolknil, položil desnico na sree in se zagledal v tla. Varvara Petrovna ni obrnila oči od njega; čakala je.

"Milostiva!" je zarjul zdajci, "ali mi dovolite vprašanje, samo eno, toda odkrito in naravnost, od sree, kakor je ruska šega?"

"Prosim."

"Ali ste kdaj trpeli v svojem življenju, milostiva?"

"To naj pomeni, da ste vi radi nekoga trpeli ali še trpite?"

"Milostiva, milostiva!" Spet ga je vrglo kvišku, in bil se je po prsih, menda sam ne vedoč, kaj dela. "Tule, v tem sree, se je nabralo toliko, toliko, da se Bog začudi, ko postane očitno na sodni dan!"

"Hm! To je krepko povedano."

"Milostiva, morebiti govorim razburjeno..."

"Ne bojte se, vedela vas bom ustaviti, kadar bo treba."

"Ali vas lahko še nekaj vprašam, milostiva?"

"Vprašajte!"

"More li človek umreti zgolj od plemenitosti svoje duše?"

"Ne vem; tega vprašanja si nisem še stavila."

"Ne veste! Niste si še stavili tega vprašanja!" je kriknil s patetično ironijo. "Če je tako, če je tako —"

"Oj molči, sree mi brezupno!"

In divje se je udaril v prsi.

(Dalje prihodnjič.)